

Status på centrale miljø- og klimamål

Den seneste valgperiode har været hård ved miljøet

Selvom flere partier i regeringen angiver at være de mest ambitiøse på klimaets vegne, er det på centrale klima- og miljøområder gået den gale vej de seneste år. I den seneste valgperiode er der blevet brugt mere energi og kvælstof, og udledningen af drivhusgasser er steget. Samtidig er støtten til beskyttelse af luft & klima og til biodiversitet & landskab mindsket markant. Vi bruger dog mere vedvarende energi end tidligere, men samlet set har den grønne dagsorden ikke haft vind i sejlene de seneste år.

af Analytiker **Sofie Holme Andersen**

4. juli 2019

Analysens hovedkonklusioner

- På flere centrale miljø- og klimaparametre er det gået den forkerte vej de senere år. Der udledes 6,8 pct. flere drivhusgasser i 2017 i forhold til 2015. Det er en stigning på 7 mio. ton om året.
- Energiforbruget er steget – endda mere end produktionen. Dermed er energiintensiteten (dvs. hvor meget energi vi bruger pr. produceret krone) steget 2,6 pct. fra 2015-2017.
- Landbrugets kvælstofforbrug er steget med 26,5 pct. fra sæsonen 2015/16 til 2016/17 som følge af landbrugspakken, der blev vedtaget af regeringen i december 2015.
- Støtten til beskyttelse af luft og klima samt til biodiversitet og landskab er faldet markant i denne regeringsperiode.
- Lyspunktet er vedvarende energi, som udgør en større del af energiforbruget i Danmark.

Kontakt

Analytiker

Sofie Holme Andersen

Tlf. 61 27 58 24

sha@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Sarah Steinitz

Tlf. 28 68 34 60

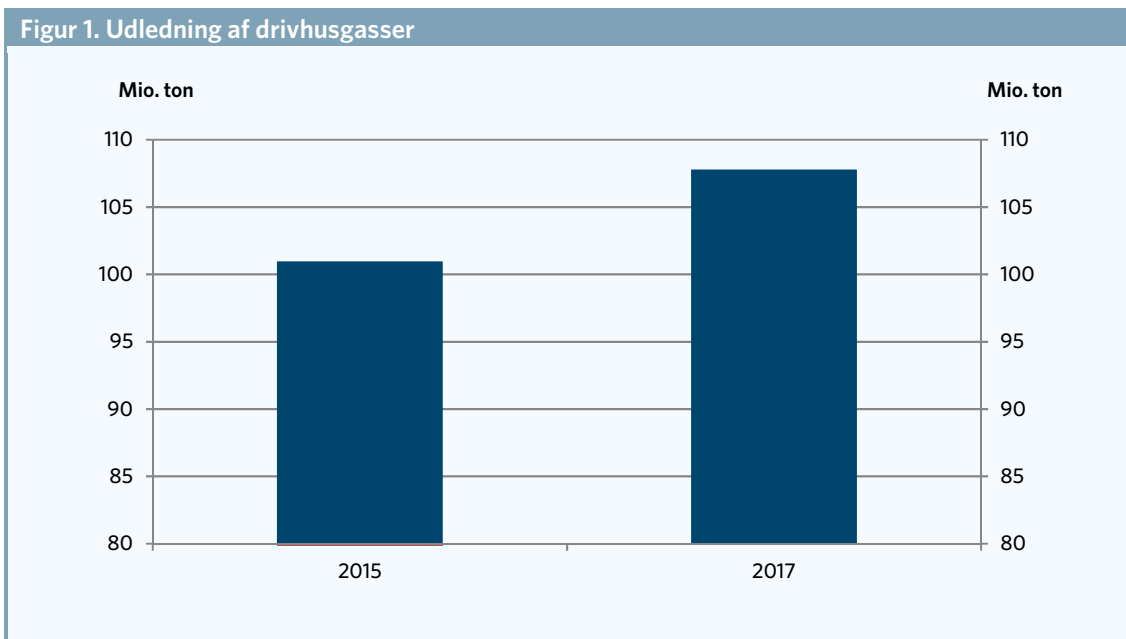
ss@ae.dk

Klima og miljø har måtte holde for siden 2015

Næsten alle de opstillingsberettigede partier har i starten af folketingsvalgkampen været ude og advokere for, at vi skal gøre mere for miljø og klima. Ved håndsoprækningen i TV2's partilederrunde d. 7. maj rakte 11 partiledere hånden op på spørgsmålet "Hvem mener, at I er de mest ambitiøse på klimaområdet?" Heriblandt lederne for de tre regeringspartier, Venstre, Liberal Alliance og Konservative.¹

Under den seneste valgperiode, hvor netop Venstre, Liberal Alliance og Konservative har siddet ved roret, er det imidlertid ikke miljø- og klimaindsatser, der har stået højest på den politiske dagsorden. Det vidner en række nøgletal for de seneste års udvikling på miljø- og klimaområdet om. Faktisk er det på en række centrale parametre - udledning af drivhusgasser, energiforbrug, kvælstofudledning og miljøstøtte til luft & klima samt biodiversitet & landskab - decideret gået den forkerte vej siden 2015.

For det første er der blevet udledt 6,8 pct. flere drivhusgasser fra 2015 til 2017, således at der nu udledes 108 mio. ton drivhusgasser - målt i CO₂-ækvivalenter. Dette ses i figur 1. Det er både erhvervslivet og husholdningerne, der producerer og forbruger på en måde, så der nu udledes flere drivhusgasser.

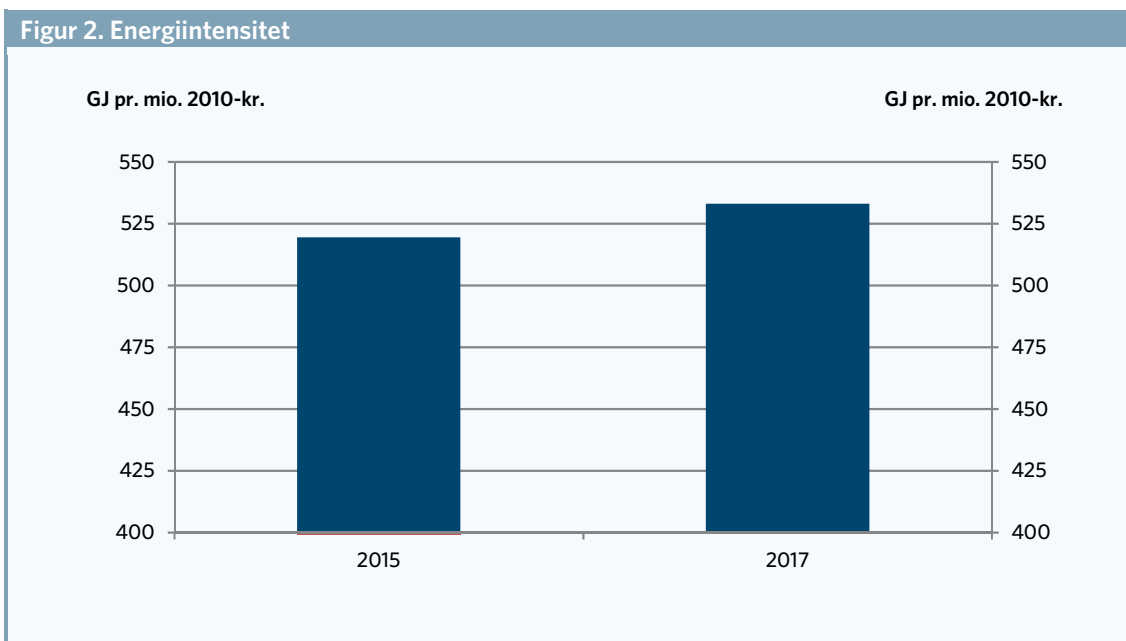

Anm.: Udledningen er målt i CO₂-ækvivalenter. Der er kun målt på udledninger som følge af produktion og forbrug i Danmark. Dvs. at udledninger i udlandet som følge af import ikke indgår.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Ligesom udledningen af drivhusgasser er steget, er forbruget af energi også steget. Igen er det både virksomheder og husholdninger, der har øget energiforbruget, der er steget med 6,1 pct. fra 2015 til 2017. Stigningen er sket i en periode, hvor produktionen også er steget. Det er derfor relevant at se på energiforbruget pr. produceret krone - også kaldet energiintensiteten. Dermed indgår husholdningernes energiforbrug ikke, da det ikke bruges i produktionen. Energiintensiteten ses i figur 2. I 2017 brugte virksomhederne 533 GJ pr. mio. 2010-kr. til deres produktion. Det er en stigning på 2,6 pct. siden 2015.

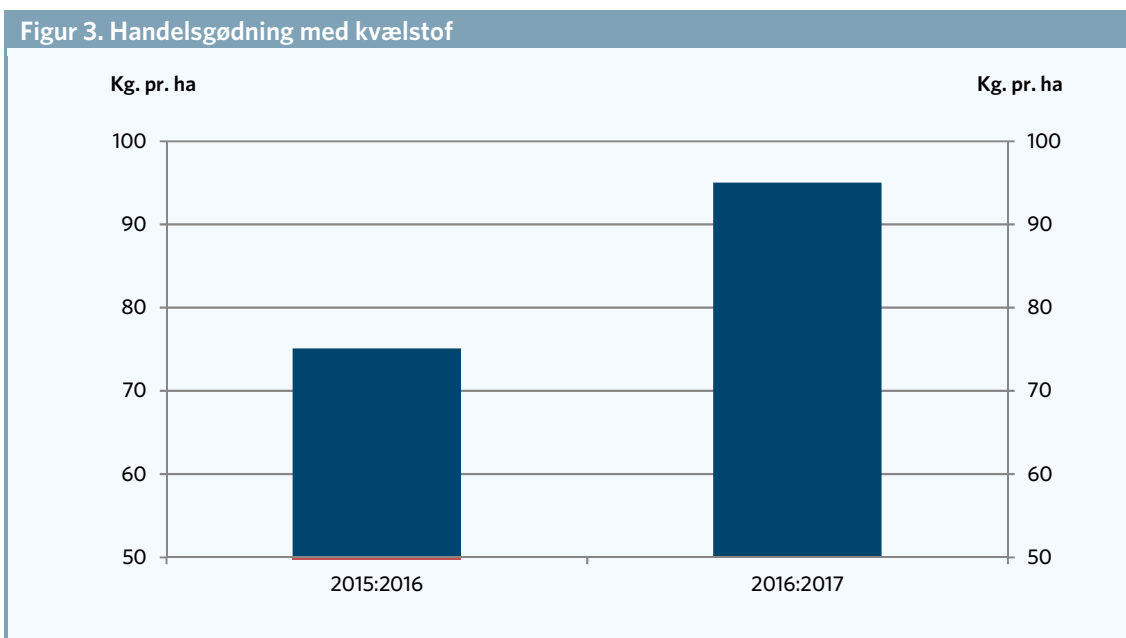
¹ Se <http://nyheder.tv2.dk/politik/2019-05-09-11-partier-ser-sig-selv-som-de-mest-ambitioese-for-klimaet-men-hvad-vil-de>

Så ikke nok med, at energiforbruget er fulgt op med produktionen, hvilket går imod verdensmål 7.3² om forbedret energieffektivitet, energiforbruget er endda steget *hurtigere* end produktionen siden 2015.

Anm.: Energiintensiteten måles som bruttoenergiforbruget i forhold til bruttoværditilvæksten (BVT).
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Også i forhold til vandmiljøet er det gået tilbage. Fra sæsonen 2015/16 til sæsonen 2016/17 brugte landbruget hele 26,5 pct. mere kvælstof pr. hektar. I sæsonen 2016/17 var forbruget oppe på 95 kg. pr. ha, hvilket også ses af figur 3.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

² Verdensmål 7.3 lyder: "Inden 2030 skal den globale hastighed for forbedring af energieffektiviteten fordobles" <https://www.verdensmaalene.dk/maal/7>

Et øget brug af kvælstof vil oftest føre til øget udledning af kvælstof til vandmiljøet. Stigningen ser ud til at være et direkte resultat af den landbrugspakke, der blev indgået i december 2015 mellem Venstre, Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti. Det relevante udsnit af aftalen ses i boks 1. Landbrugspakken medførte, at det blev tilladt at bruge mere kvælstof på markerne, hvilket landmændene har benyttet sig af.

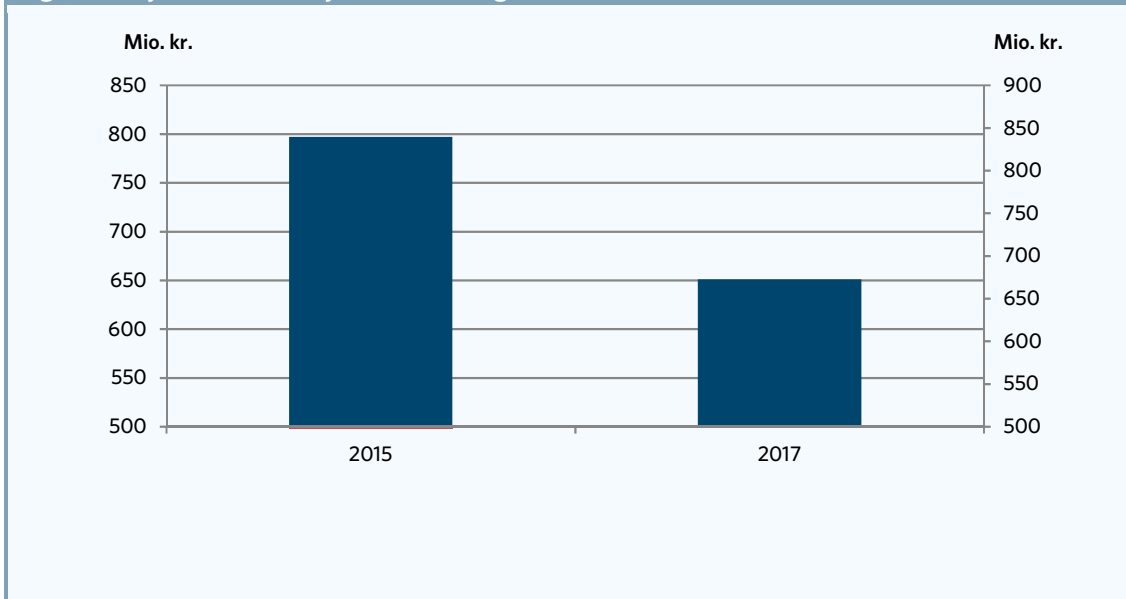
Boks 1. Udsnit af Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke

"2.2 Gødskningsloven
 Aftaleparterne er enige om at udfase reduktionen af kvælstofnormerne, som i dag er på ca. 20 pct. i forhold til økonomisk optimal anvendelse. Udfasningen planlægges at ske med 2/3 hurtigst muligt i indeværende dyrkningsæson 2015/16 og den resterende 1/3 i dyrkningsæsonen 2016/17." (Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke fra december 2015)

Intet tyder på, at kvælstofforbruget er mindsket markant siden sæsonen 2016/17. Ifølge aftalen skulle landbruget reducere udledningen af kvælstof til vandmiljøet med 1451 ton i 2018, men reduktionen har kun været på 12 ton.³

Slutteligt er det også gået tilbage med miljøstøtten til beskyttelse af både luft og klima samt biodiversitet og landskab. Støtten til beskyttelse af luft og klima er faldet med 146 mio.kr. eller 18,3 pct. fra 2015 til 2017. Det ses af figur 4. Støtten til beskyttelse af biodiversitet og landskab er faldet med 9,2 pct. svarende til 26 mio.kr. over samme periode.

Figur 4. Miljøstøtte til beskyttelse af luft og klima

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

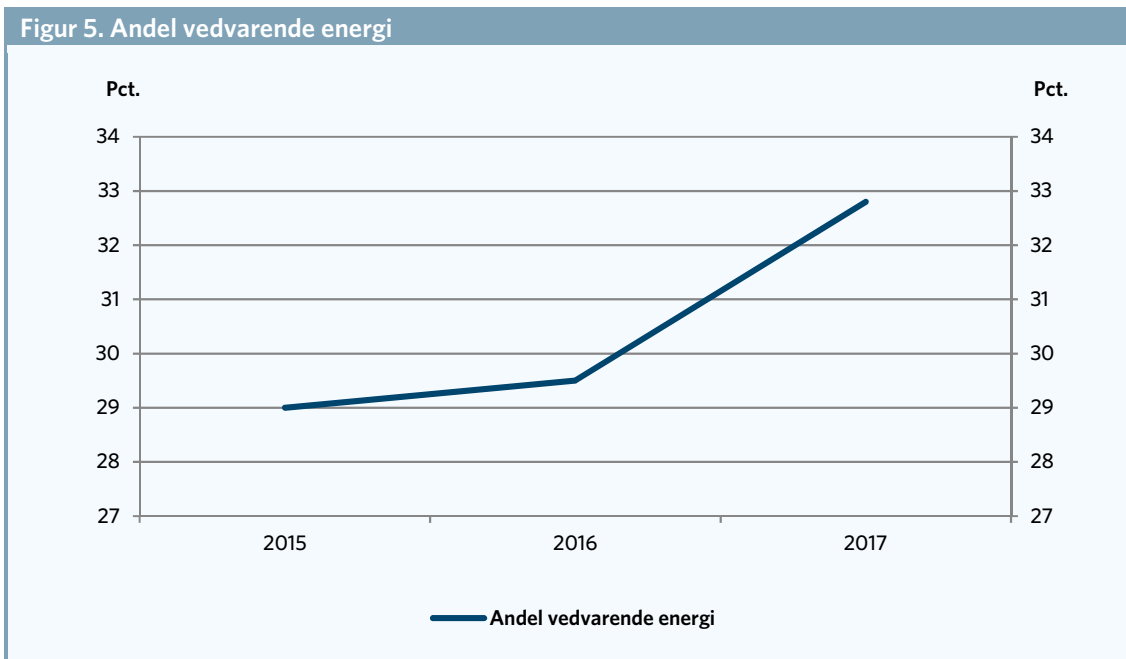
Også i Danmark har vi plante- og dyrearter som er udrydningstruede.⁴ Og som det ligger i ordet "udrydningstruet" er der ingen mulighed for at få dem igen, hvis de først forsvinder. Ifølge havbiolog og leder af Sustainability Science Centre på Københavns Universitet Katherine Richardson er det netop at sikre biodiversitet en af de allervigtigste dagsordener i klimaindsatsen. De senere år har vi imidlertid skåret på støtte til beskyttelse af biodiversitet og landskab.

³ <https://www.berlingske.dk/politik/nu-ses-staerkt-utifredsstillende-resultat-af-loven-der-kostede-minister>

⁴ <https://www.dn.dk/vi-arbejder-for/truede-arter/>

Klima- og miljøområdet har måtte holde for de senere år, men der er et område, hvor det går fremad med den grønne dagsorden. Det er på spørgsmålet om vedvarende energi.

Andelen af vedvarende energi i det samlede danske energiforbrug ses af figur 5. Her har vi set en stigning siden 2015, så det i dag er næsten en tredjedel af det danske energiforbrug, der kommer fra vedvarende energi.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Under den seneste regeringsperiode, hvor Venstre har haft statsministerposten, er det gået den forkerte vej med en række mål for vores klima og miljø. Regeringen har ikke ført en politik, der har ført til en reduktion af drivhusgasser eller kvælstofudledning - tværtimod. Energiintensiteten er ligeledes blevet forværret, og vi bruger færre midler på miljøbeskyttelse. Lyspunktet er vedvarende energi, som udgør en stadig større del af energiforbruget i Danmark. Energiforbruget er dog samtidig steget, og vedvarende energi har dermed ikke fortrængt så meget "kulfyret" energi, som man kunne have håbet på.

Samlet set har regeringen ikke leveret på miljødagsordenen siden 2015. Det klinger derfor en anelse hult, når de regeringsbærende partier i valgkampen fremfører, at NU sker der noget.